

ფაქტი ამგვარი პირის ვინაობა

საქართველოს საგარეო მინისტროს სამართლებრივი სამსახური	287	საგარეო მინისტროს სამართლებრივი სამსახური	1	46
--	-----	--	---	----

საქართველოს საგარეო მინისტროს სამართლებრივი სამსახური	287	საგარეო მინისტროს სამართლებრივი სამსახური	1	46
--	-----	--	---	----

დასაქმებულია (6)
1951 წელს

გერმანიის
საგარეო
მინისტროს
სამართლებრივი
სამსახური

ლიტერატურული გაზეთი

საბჭოთა კავშირის ლიტერატურული გაზეთი
„ЛИТЕРАТУРНЫЙ ГАЗЕТ“ — ОРГАН ПРАВЛЕНИЯ
СЮЗОВ СОВЕТСКИХ ПИСАТЕЛЕЙ ГРУЗИИ

№ 6 (968), 1956 წლის XXV ნომერი

პარასკევი, 10 თებერვალი, 1956 წ.

ფასი 1 მანეთი.

რედაქციის შენიშვნა:

— ამჟამად კლდეები ეფრემის-მე ვიწროვით.
— ბრძანებულება სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმისა.
— აკ. თოფჩიძე — საბჭოთა ლიტერატურის შემოქმედებითი აღმავლობის მძლავრი პირობა.
— კ. გამახარაძე — პირობა დე ბალზაი.
— თ. გოგოლაძე — როგორ იფრქვება კუკური (მოთხრობა).

— გ. ხუბუაშვილი — ფერის ალვის ცხოვრებათა.
— გ. იმედაძე — ანდრეასაძე; ისინი (ლექსები).
— ვლ. ზამხაიძე — „რა გაკეთეთ“ ქართული ენაზე.
— ივ. ლომიშვილი — „თამარის“ სათიხეები ძველი ხელნაწერების მიხედვით.
— გულგარული სოციალიზმის რეკლამების გამო.
— ქრონიკა და ინფორმაცია.

საბჭოთა დიპლომატიის შემოქმედებითი აღმავლობის მძლავრი პირობა

მთელი ჩვენი ქვეყანა, საბჭოთა ხალხი ამჟამად დიდი ენთუზიაზმით ემზადება საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის XX ყრბისათვის. საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტია აღმავლობის მძლავრი პირობაა. მთელი ჩვენი ქვეყანა, საბჭოთა ხალხი ამჟამად დიდი ენთუზიაზმით ემზადება საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის XX ყრბისათვის. საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტია აღმავლობის მძლავრი პირობაა. მთელი ჩვენი ქვეყანა, საბჭოთა ხალხი ამჟამად დიდი ენთუზიაზმით ემზადება საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის XX ყრბისათვის.

1905 წლის რევოლუციის გადამწყვეტი პერიოდში, როცა კომუნისტური პარტიის მოწოდებით ხალხს უფრო მეტი მსახური უნდა ეწეოდა, საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტია აღმავლობის მძლავრი პირობაა. მთელი ჩვენი ქვეყანა, საბჭოთა ხალხი ამჟამად დიდი ენთუზიაზმით ემზადება საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის XX ყრბისათვის.

ლი, გაერთიანებული სოციალ-დემოკრატიული პარტიული მუშაობისა. მთელი ჩვენი ქვეყანა, საბჭოთა ხალხი ამჟამად დიდი ენთუზიაზმით ემზადება საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის XX ყრბისათვის. საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტია აღმავლობის მძლავრი პირობაა. მთელი ჩვენი ქვეყანა, საბჭოთა ხალხი ამჟამად დიდი ენთუზიაზმით ემზადება საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის XX ყრბისათვის.

1932 წლის 23 აპრილს საკავშირო კ. (ბ) ცენტრალურმა კომიტეტმა მიიღო ისტორიული გადაწყვეტილება. საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტია აღმავლობის მძლავრი პირობაა. მთელი ჩვენი ქვეყანა, საბჭოთა ხალხი ამჟამად დიდი ენთუზიაზმით ემზადება საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის XX ყრბისათვის.

1932 წლის 23 აპრილს საკავშირო კ. (ბ) ცენტრალურმა კომიტეტმა მიიღო ისტორიული გადაწყვეტილება. საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტია აღმავლობის მძლავრი პირობაა. მთელი ჩვენი ქვეყანა, საბჭოთა ხალხი ამჟამად დიდი ენთუზიაზმით ემზადება საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის XX ყრბისათვის.

საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტია აღმავლობის მძლავრი პირობაა. მთელი ჩვენი ქვეყანა, საბჭოთა ხალხი ამჟამად დიდი ენთუზიაზმით ემზადება საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის XX ყრბისათვის. საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტია აღმავლობის მძლავრი პირობაა. მთელი ჩვენი ქვეყანა, საბჭოთა ხალხი ამჟამად დიდი ენთუზიაზმით ემზადება საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის XX ყრბისათვის.

1932 წლის 23 აპრილს საკავშირო კ. (ბ) ცენტრალურმა კომიტეტმა მიიღო ისტორიული გადაწყვეტილება. საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტია აღმავლობის მძლავრი პირობაა. მთელი ჩვენი ქვეყანა, საბჭოთა ხალხი ამჟამად დიდი ენთუზიაზმით ემზადება საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის XX ყრბისათვის.

საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტია აღმავლობის მძლავრი პირობაა. მთელი ჩვენი ქვეყანა, საბჭოთა ხალხი ამჟამად დიდი ენთუზიაზმით ემზადება საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის XX ყრბისათვის. საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტია აღმავლობის მძლავრი პირობაა. მთელი ჩვენი ქვეყანა, საბჭოთა ხალხი ამჟამად დიდი ენთუზიაზმით ემზადება საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის XX ყრბისათვის.

1932 წლის 23 აპრილს საკავშირო კ. (ბ) ცენტრალურმა კომიტეტმა მიიღო ისტორიული გადაწყვეტილება. საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტია აღმავლობის მძლავრი პირობაა. მთელი ჩვენი ქვეყანა, საბჭოთა ხალხი ამჟამად დიდი ენთუზიაზმით ემზადება საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის XX ყრბისათვის.

შემოქმედებითა წარმატებებით ხელსაყრელად დადგნა დიდ ისტორიულ ღვაწლს მრავალწლოვანი საბჭოთა ლიტერატურა. ეს წარმატებანი შედგება საბჭოთა ლიტერატურისადმი კომუნისტური პარტიის შეუწყნებელი ყურადღებისა და მშობლიური მზრუნველობისა თავისი ისტორიული ფესვები აქვს.

საბჭოთა ლიტერატურა საბჭოთა საზოგადოებრივი წყობილების პირმოთა. იგი დაიბადა რევოლუციური დიდი ლიტერატურის რევოლუციის გამარჯვებისთან ერთად, სოციალისტური საზოგადოების მშენებლობის ყველა ეტაპზე კომუნისტური პარტია ყოველთვის აქცევდა და აქცევს განსაკუთრებულ ყურადღებას მხატვრულ ლიტერატურას, აფასებდა და აფასებს მის დიდ საზოგადოებრივ-აღმზრდელობით მნიშვნელობას, მის როლს მასების იდეოლოგიური აღზრდის, საბჭოთა პარტიოტურობისა და პარტიულ-ინტელიგენციისათვის გონების განვითარების, საბჭოთა საზოგადოების მარალურ-პოლიტიკური ერთიანობის გამტკიცების, კომუნისტური მშენებლობის საქმეში.

ჯერ კიდევ ადრე, მუშათა კლასისა და გლეხობის განთავისუფლებისათვის რევოლუციური ბრძოლის გარეგანულად, 1905 წლის რევოლუციის გადამწყვეტი პერიოდში, როცა კომუნისტური პარტიის მოწოდებით ხალხის უფართოესი მასები პირველად დგებოდნენ მეფის თვითმპყრობელობისა და მემამულე-კაპიტალისტური წყობილების წინააღმდეგ შეიარაღებული ბრძოლის დიდ ქარბოლში, კომუნისტური პარტიის შემქმნელმა ვ. ი. ლენინმა ბოლო მივიჩიოა გზით „ნოვია ეჩენი“ 1905 წლის ნოემბერში გამოქვეყნა ცნობილი სტატია „პარტიული ორგანიზაცია და პარტიული ლიტერატურა“.

განუზომილია ლენინის ამ სტატიის მნიშვნელობა სოციალისტური ლიტერატურის შექმნისა და განვითარების საქმეში. იგი წარმოადგენს უმნიშვნელოვანეს საგანძურს ლიტერატურის მეცნიერებაში არა მხოლოდ თეორიული თვალსაზრისით, როგორც მარქსისტულ-ლენინური ესთეტიკის ერთ-ერთი ფუნდამენტური ნაწარმოები, არამედ წმინდა პრაქტიკული თვალსაზრისითაც, როგორც ლიტერატურისადმი პარტიული ხელმძღვანელობის, მისადმი მშობლიური მზრუნველობის კლასიკური ნიმუში.

ვ. ი. ლენინის მოძღვრება ლიტერატურის პარტიულობის შესახებ ახალ ისტორიულ ეპოქაში ახლებურად განსაზღვრავდა ხელოვნების, კერძოდ მხატვრული ლიტერატურის როლს აგრძელებდა და აღრმავებდა ვ. მარქსისა და ფრ. ენგელსის შეხედულებებს ლიტერატურაზე და ახალ, მაღალ საფეხურს ქმნიდა სოციალისტური ესთეტიკის განვითარების ისტორიაში.

ვ. ი. ლენინმა თავის სტატიაში „პარტიული ორგანიზაცია და პარტიული ლიტერატურა“ დაიკვა და განავითარა მარქსისტული შეხედულება ლიტერატურის კლასობრივი ხასიათის შესახებ; გაანაღდა ხელოვნების „სეკულარიზაციის“ ყალბი ბურჟუაზიული თეორია, წამოაყენა და დასაბუთა ლიტერატურის კლასობრიობის პრინციპი და ამით განსაზღვრა სოციალისტური ლიტერატურის განვითარების გზები და ამოცანები.

ლიტერატურა სოციალისტური პარტიულობის, რომელმაც უნდა წამოაყენოს პარტიული ლიტერატურის პრინციპი, განავითაროს ეს პრინციპი და განაზოგადოს იგი რაც შეიძლება სრული და მთლიანი სახით“.

ხალხის დარაზმე და აღზრდა სოციალიზმის იდეით — ასეთია ლენინისეული გაგებით პარტიული ლიტერატურის მთავარი ამოცანა, მისი პარტიულობის გამსწავლავი აზრი. მაგრამ ეს არ ნიშნავდა მხატვრული ლიტერატურის იდეური შინაარსისათვის მისი სპეციფიკურობის, ფორმის მსხვერპლად შექცევას. ლენინი იქვე მიუთითებდა, რომ მწერლის შემოქმედებით დანტახის ნამდვილი გასაქანი მხოლოდ სოციალისტურ საზოგადოებაში მიენიჭება. მაშინ მას ექნება უსაზღვრო შესაძლებლობანი მხატვრული ფორმის სრულყოფისათვის, მისი თანდათანობითი გამოსისა და გაფართოებისათვის.

ლიტერატურის პარტიულობის ლენინური პრინციპი, ჩამოყალიბებული და შემუშავებული ლენინის მიერ 1905-იან წლებში, ამჟამად არა მხოლოდ საბჭოთა ლიტერატურის, არამედ მთელი საბჭოთა იდეოლოგიის იდეურ-პოლიტიკური მრწამსის განმსაზღვრელი მძლავრი იდეოლოგიური პრინციპია. იგი ისტორიული კატეგორიაა, რომლის მთელი არსი მდგომარეობს იმაში, რომ ჩვენმა მწერლობამ გამოსახოს კომუნისტური პარტიის წარმმართველი, ხელმძღვანელი როლი კომუნისტური მშენებლობის ყველა უბანზე.

ლიტერატურის რევოლუციის გამარჯვების დღიდანვე კომუნისტური პარტიის პოლიტიკა მხატვრული ლიტერატურის დარგში ყოველთვის განისაზღვრავდა. ვ. ი. ლენინის სტატიაში სახელწოდების წინაშე მდგომი ამოცანებითა და კომუნისტური საზოგადოების მშენებლობის სასიცოცხლო ინტერესებით.

საბჭოთა ხელოვნების დამყარების პირველ წლებში კომუნისტურმა პარტიამ, ვ. ი. ლენინის მეთაურობით, განაღდებულ ლახარს ჩასვა „პარტიულ-კულტურულ“, რომელიც დაადგინა სოციალისტური კულტურის შექმნისა და განვითარების საქმეში პარტიის ხაზის დამახინჯების ზღაზ.

ლენინის პირდაპირი მიუთითებით 1920 წლის 1 დეკემბერს გამოქვეყნდა რკ(ბ) ცენტრალური კომიტეტის წერილი „პარტიულ-კულტურული“. ცენტრალური კომიტეტის ამ წერილში მკაცრად იყო ჩამოყალიბებული და განსაზღვრული პარტიის პოლიტიკის ძირითადი სახელმძღვანელო პრინციპები მხატვრული ლიტერატურის დარგში.

კომუნისტური პარტიის ბრძოლა „პარტიულ-კულტურული“ წინააღმდეგ იყო ბრძოლა ახალი სოციალისტური კულტურის შექმნისათვის, ბრძოლა სოციალისტური ხელოვნებისა და ლიტერატურის მასობრიობისათვის, ხალხურობისათვის, კომუნისტური იდეურობისა და პარტიულობისათვის.

სახალხო მეურნეობის აღდგენისა და რეკონსტრუქციის პერიოდში გამწვავებულმა კლასობრივმა ბრძოლამ თავისებურად მძაფრი გამოხატულება პირველი იდეოლოგიაში, კერძოდ მხატვრულ ლიტერატურაში. კომუნისტურ პარტიას ამ რთული იდეოლოგიური ბრძოლის პერიოდში ერთი წუთითაც არ შეიშლიდა ყურადღება მხატვრული

ნიტერებისა და ქედმაღლური დამოკიდებულება ლიტერატურულ „თანამგზავრებისადმი“, არამედ მათი თანდათანობითი აღზრდა და გადმოყვანა სოციალიზმის რეალურად, არა შიში ნაკლავანებებისა და სიძნელების წინაშე, არამედ გაბედული ბრძოლა მათი დამღვინისათვის, — ასეთი იყო პარტიის ცენტრალური კომიტეტის 1925 წლის 18 ივნისის რეზოლუციის მთავარი პუნქტების აზრი ძირითად ხაზებში.

ინდუსტრიალიზაციისა და კოლექტივიზაციის პოლიტიკის განხორციელების შედეგად სოციალიზმის მშენებლობის დარგში მოპოვებულმა თვალსაჩინო წარმატებებმა, სოციალისტური სინამდვილის სწრაფი გარდაქმნისა და ჩვენი სამშობლოს თავდაცვითი უნარიანობის განმტკიცების მზარდმა ფაქტორებმა განაპირობეს საბჭოთა ლიტერატურის საუკეთესო შემოქმედებითი ძალების იდეური ზრდა, მათი ერთსულოვანი დარაზმე კომუნისტური მშენებლობის დიდ ამოცანათა გარშემო.

1932 წლის 23 აპრილს საკავშირო პ. ბ. ცენტრალურმა კომიტეტმა მიიღო ისტორიული დადგენილება „სალიტერატურო-სამხატვრო ორგანიზაციისა გარდაქმნის შესახებ“, ამ დადგენილების გამოქვეყნებიდან იწყება ახალი, ყველაზე მნიშვნელოვანი და მაღალი ეტაპი საბჭოთა ლიტერატურის განვითარების ისტორიაში. პარტიამ ამ დადგენილებით ბოლო მოუღო დაჯგუფებათა უპრინციპო ბრძოლას ლიტერატურულ ორგანიზაციებში, მოხსნა ყოველგვარი დაყოფა „თანამგზავრებად“, „მოკავშირეებად“, რომელთა საფარვეშ „რაყლები“ ატარებდნენ ანტიპარტიულ პოლიტიკას. პარტიამ ქვემარტად სწორი, თანსულოვი შემოქმედებითი გზა დასაბუთა. საბჭოთა მწერალი

პარტიის ცენტრალური კომიტეტი როდეს დაქმნა იდეოლოგიის ორგანიზაციის სტრუქტურული აგებულების შეცვლით. მან გამოიჩინა თოსნობა და მზრუნველობა ბოლომდე განხორციელებისა ეს გარდაქმნა, შეიარაღებინა საბჭოთა ლიტერატურა მწერლების წინაშე დასახული ახალი დიდი ამოცანების შესაყვისი თეორიული საფუძვლებით. სწორედ ამ პერიოდს ემთხვევა საბჭოთა მწერლების შეხვედრა მაქსიმ გორკის ბინაზე ი. ბ. სტალინთან. ეს შეხვედრა მოხდა 1932 წლის 26 ოქტომბერს. ი. ბ. სტალინის შეხვედრა მწერლებთან იქცა დიდმნიშვნელოვან თარიღად საბჭოთა ლიტერატურის განვითარების ისტორიაში. სტალინმა პირველად აქ უწოდა მწერლებს ადამიანის სულის ინჟინერები, ხოლო საბჭოთა ლიტერატურის შემოქმედებით მეთოდად გამოაცხადა სოციალისტური რეალზმი.

კომუნისტურა პარტიის მზრუნველობა საბჭოთა ლიტერატურის მძლავრი შემოქმედებითი დამოკიდების გადამწყვეტი პირობა გახდა.

განუზომილია იდეოლოგიურ დარგში მოშობის შესახებ საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის მიერ ომისმდგომ პერიოდში მიღებულ ისტორიულ დადგენილებათა მნიშვნელობა მარტო-ოდენ 1946-48 წლების განმავლობაში

ლიტერატურასა და ხელოვნებაში, საბჭოთა იდეოლოგიის ამ ერთ-ერთი ყველაზე მგრძნობიარე, მასობრივი უბანზე, ცალკეულ შემოქმედთა შორის აღგზიანება თვითგამოვითარების სენით დაავადებას, ლიტერატურის საზოგადოებრივ-აღმზრდელობითი როლის, პარტიულობის ლენინური პრინციპის მაღალი როლის მივიწყებას. საქმე იქამდე მივიდა, რომ ზოგიერთმა ლიტერატურულმა ყურნალმა („ზვეზდა“, „ლენინგრადი“), ხელი მიჰყო ზოგიერთ ცილისმწამებლურ მოთხოვნებზე და ანამატავს დეკადენტური, სულიერი დაცემულობის გამოხატვითი ლექსების გამოქვეყნებას.

პარტიის ცენტრალურმა კომიტეტმა რადიკალური ღონისძიებების გატარებით ბოლო მოუღო ამ ანანორმალურ მდგომარეობას.

შეზღუდულ დადგენილებებში პარტია განსაკუთრებული ხაზგასმით მიუთითებდა, რომ საბჭოთა ლიტერატურა და ხელოვნება ყოველთვის უნდა ხელმძღვანელობდეს იმით, რაც შეადგენს საბჭოთა სახელმწიფოს სასიცოცხლო საფუძველს — მისი პოლიტიკით. საბჭოთა სახელმწიფოს პოლიტიკა, პარტიის პოლიტიკა საბჭოთა ხალხის კეთილდღეობის ინტერესებს ემსახურება. ამიტომ საბჭოთა ლიტერატურის და ხელოვნების ნაწარმოებები პირველ რიგში გამსჭვალული უნდა იყოს კომუნისტური პარტიისა და საბჭოთა სახელმწიფოს პოლიტიკის სულისკვეთებით. სწორედ ეს ანიჭებს საბჭოთა ლიტერატურას დიდ საზოგადოებრივ-აღმზრდელობითსა და მამობლიზებელ-გარდაქმნელ ძალას. ლიტერატურის პარტიულობის ლენინური პრინციპის წმინდად დაცვა პარტიის მიზნად და მთავარი საბჭოთა ლიტერატურის იდეური ზრდის, სოციალისტური ესთეტიკის განვითარების მთავარ ქვეყნისად.

1949 წელს პარტიამ გაანადგურა ანტიპარტიული ჯგუფი თეატრალური კრიტიკის დარგში, 1950 წელს მხოლოდ იქნა რაბული გამოხდომები ლიტერატურის პარტიულობის ლენინური პრინციპის ძირითადი საფუძვლების წინააღმდეგ, 1952 წლის 7 აპრილს „პრავდას“ ფურცლებზე გამოქვეყნდა საერ-დაქოი სტატია „დაცემობით ღრმად ტერაგის ჩამორჩენა“, რომელსაც განსაკუთრებული მნიშვნელობა ჰქონდა არა მხოლოდ დამატერაგისა არსებულ ი ჩამორჩენილობის დამსაღვად, არამედ მთელი ჩვენი საბჭოთა ლიტერატურის საერთო აღმავლობისათვის.

„უკონფლიქტობის“ თეორიამ, რომელსაც კარგა ხანს ჰქონდა გავრცელებული ფესვი ჩვენს სინამდვილეში, უარყოფითი გავლენა მოახდინა ლიტერატურისა და ხელოვნების სწორი გზით განვითარებაზე. კომუნისტურმა პარტიამ ერთხელ კიდევ მთელი სიმწვაით დააყენა საბჭოთა მწერლების მიერ ცხოვრებაში ღრმად შეტრია, ცხოვრების კონფლიქტებისა და კოლონების გაბედულად ჩვენების ამოცანა.

საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის მიმართებაში საბჭოთა მწერლობის II საკავშირო ყრილობისათვის

წლის ხოვებში გამოაქვეყნა ცხრილი სტატია „პარტიული ორგანიზაცია და პარტიული ლიტერატურა“.

განუზომელოა ლენინის ამ სტატიის მნიშვნელობა სოციალისტური ლიტერატურის შექმნისა და განვითარების საქმეში. იგი წარმოადგენს უმნიშვნელოვანეს საგანძურს ლიტერატურის მეცნიერებაში არა მხოლოდ თეორიული თვალსაზრისით, როგორც მარქსისტულ-ლენინური ესთეტიკის ერთ-ერთი ფუძემდებელი ნაწარმოები, არამედ წმინდა პრაქტიკული თვალსაზრისითაც, როგორც ლიტერატურისადმი პარტიული ხელმძღვანელობის, მისდამი მშობლიური მზრუნველობის კლასიკური ნიმუში.

გ. ი. ლენინის მოძღვრება ლიტერატურის პარტიულობის შესახებ ახალ ისტორიულ ეპოქაში ახლებურად განსაზღვრავდა ხელოვნების, კერძოდ მხატვრული ლიტერატურის როლს, აგრძელებდა და აღრმავებდა კ. მარქსისა და ფრ. ენგელსის შეხედულებებს ლიტერატურაზე და ახალ, მაღალ საფეხურს ქმნიდა სოციალისტური ესთეტიკის განვითარების ისტორიაში.

გ. ი. ლენინმა თავის სტატიაში „პარტიული ორგანიზაცია და პარტიული ლიტერატურა“ დაცვა და განავითარა მარქსისტული შეხედულება ლიტერატურის კლასობრივი ხასიათის შესახებ, გაანადგურა ხელოვნების „ზევალ-სიბრძნის“ ყალბი ბურჟუაზიული თეორია, წამოაყენა და დასაბუთა ლიტერატურის კლასობრიობის პრინციპი და ამით განსაზღვრა სოციალისტური ლიტერატურის განვითარების გზები და ამოცანები.

გ. ი. ლენინის გენიალური ფორმულირებით ლიტერატურის სოციალურ ბუნებას პირველ რიგში სწორედ მისი პარტიულობა განსაზღვრავს. ის პოეზია, რომელიც უჭირავს მხატვრულ ლიტერატურას, როგორც იდეოლოგიის სპეციფიკურ ფორმას, საზოგადოების ჯგუფებისა და კლასების შორის ბრძოლაში, აქცევს მას ამითვე კლასის საზოგადოებრივი იდეალების მიღების ან უარყოფის იარაღად. აქედან ცხადი ხდება, თუ რა უდიდეს საშუალებას წარმოადგენს მხატვრული ლიტერატურა მასების შეგნებულობის ამაღლებასა და აღზრდისათვის ამიტომ „სოციალისტური პროლეტარიატისათვის, — წერდა ლენინი, — ლიტერატურული საქმე არ შეიძლება პირთა თუ ჯგუფთა მოვების იარაღი იყოს, იგი საზოგადოდ არ შეიძლება ინდივიდუალური საქმე იყოს, საერთო პროლეტარული საქმიანობის დამოუკიდებელი. ლიტერატურული საქმე უნდა გახდეს საერთო პროლეტარული საქმის ნაწილი, „პატარა ბორბალი და ხრახნი“ ერთი მთლიანი, დიდი სოციალ-დემოკრატიული შექმნილობისა, რომელიც მოძრაობაში მოჰყავს მთელი მუშათა კლასის მთელ შეგნებულ ავანგარდს. — ლიტერატურული საქმე უნდა გახდეს შემადგენელი ნაწილი ორგანიზებული, გეგმაშეწყობი-

თა სახელმწიფოს წინაშე მდგომი ამოცანებითა და კომუნისტური საზოგადოების მშენებლობის სასიცოცხლო ინტერესებით.

საბჭოთა ხელოვნების დამყარების პირველ წლებში კომუნისტურმა პარტიამ, გ. ი. ლენინის მეთაურობით, გაანადგურებელი ლახვარი ჩასვა „პროლეტკულტელებს“, რომლებიც დაადგნენ სოციალისტური კულტურის შექმნისა და განვითარების საქმეში პარტიის ხაზის დამახინჯების გზას.

ლენინის პირდაპირი მითითებით 1920 წლის 1 დეკემბერს გამოქვეყნდა რკ(ბ) ცენტრალური კომიტეტის წერილი „პროლეტკულტელებზე“. ცენტრალური კომიტეტის ამ წერილში მკაფიოდ იყო ჩაითვალბებული და განსაზღვრული პარტიის პოლიტიკის ძირითადი სახელმძღვანელო პრინციპები მხატვრული ლიტერატურის დარგში.

კომუნისტური პარტიის ბრძოლა „პროლეტკულტელებს“ წინააღმდეგ ეს იყო ბრძოლა ახალი სოციალისტური კულტურის შექმნისათვის, ბრძოლა სოციალისტური ხელოვნებისა და ლიტერატურის მასობრიობისათვის, ხალხურობისათვის, კომუნისტური იდეურობისა და პარტიულობისათვის.

სახალხო მეურნეობის აღდგენისა და რევოლუციური პერიოდში გაწვევებულმა კლასობრივმა ბრძოლამ თავისი გზებით მძაფრი გამოხატულება პოეზია იდეოლოგიაში, კერძოდ მხატვრულ ლიტერატურაში. კომუნისტური პარტიის ამ რთული იდეოლოგიური ბრძოლის პერიოდში ერთი წუთითაც არ შეუწყვეტია ყურადღება მხატვრული ლიტერატურის იდეური განვითარების საკითხებისადმი. ამ მხრივ განსაკუთრებული მნიშვნელობა ჰქონდა რკ(ბ) ცენტრალური კომიტეტის 1925 წლის 18 ივნისის რეზოლუციას „პარტიის პოლიტიკის შესახებ მხატვრული ლიტერატურის დარგში“. ეს რეზოლუცია საბჭოთა ლიტერატურის განვითარების ისტორიაში შევიდა, როგორც უმნიშვნელოვანესი პარტიული დოკუმენტი, რომელშიც მოცემული იყო მაშინდელი ლიტერატურული ცხოვრების დრმა ანალიზი და დასახული იყო ლიტერატურის განვითარების ახლებური ამოცანები.

არა ჯგუფობრივი კარჩაკეტილობა და ინდივიდუალისტური შეხედულება, არამედ მისწრაფებების ერთიანობა, შემოქმედებითი შეჯიბრება და იდეურობის ამაღლება, არა ინდივიდუალური, არამედ ორგანული დაახლოება ახალ სინამდვილესთან და ახლად წარმოშობილი სოციალისტური ერების ნაციონალურ კულტურასთან, არა მხატვრული ფორმის ფერტილიზაცია და სტილის გაბუნდოვანება, არა კლასიკო-

1 გ. ი. ლენინი. თხზულებანი, ტ. 10, მეოთხე გამოცემა, 1950 წ., გვ. 36.
2 იქვე.

სან საბჭოთა მწერალთა

პარტიის ცენტრალური კომიტეტი როდღე დამყარებდა მწერალთა ორგანიზაციების სტრუქტურული აგებულების შეცვლით. მან გამოიჩინა თაოსნობა და მზრუნველობა ბოლომდე განხორციელებისა ეს გარდაქმნა, შეეძინა იარაღებისა საბჭოთა ლიტერატურა მწერლების წინაშე დასახული ახალი დიდი ამოცანების შესატყვისი თეორიული საფუძველით. სწორედ ამ პერიოდს ემთხვევა საბჭოთა მწერლების შეხვედრა მაქსიმ გორკის ბინაზე ი. ბ. სტალინთან. ეს შეხვედრა მოხდა 1932 წლის 26 ოქტომბერს. ი. ბ. სტალინის შეხვედრა მწერლებთან იქცა დიდმნიშვნელოვან თარიღად საბჭოთა ლიტერატურის განვითარების ისტორიაში. სტალინმა პირველად აქ უწოდა მწერლებს აღმდგინა სულის ინიცირება, ხოლო საბჭოთა ლიტერატურის შემოქმედებით მეთოდად გამოაცხადა სოციალისტური რეალიზმი.

კომუნისტური პარტიის მზრუნველობა საბჭოთა ლიტერატურის მძლავრი შემოქმედებითი აღმავლობის გადამწყვეტი პირობა გახდა.

განუზომელოა იდეოლოგიურ დარგში მუშაობის შესახებ საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის მიერ ომის შემდგომ პერიოდში მიღებულ ისტორიულ დადგენილებათა მნიშვნელობა. მართლედ 1946-48 წლების განმავლობაში ცენტრალურმა კომიტეტმა ზედინდელ მიიღო ოთხი უაღრესად დიდმნიშვნელოვანი დადგენილება ხელოვნებისა და ლიტერატურის საკითხებზე: 1946 წლის 14 აგვისტოს „უურნალების“ „ხეზედასა“ და „ლენინგადის“ შესახებ, 1946 წლის 26 აგვისტოს „დრამატული თეატრების რეპერტუარისა და მისი გაუმჯობესების ღონისძიებათა შესახებ“, 1946 წლის 4 სექტემბერს „კინოფილმ „დიდი ცხოვრების“ შესახებ“ და 1948 წლის 10 თებერვალს გ. მურადელის ოპერის „დიდი მეგობრობის შესახებ“.

დიდი სამშაულო ომის ძლევამოსილად დამთავრებამ მთელი მსოფლიოს წინაშე ცხადყო საბჭოთა სახელმწიფოებრივი წყობილების, საბჭოთა სამშობლოს სიმტკიცე და ძლიერება, ხალხთა ლენინურ-სტალინური მეგობრობის ძალა და სიდიადე, საბჭოთა პარტიოების ცხოველყოფილება. კომუნისტური პარტიის ხელმძღვანელობით საბჭოთა ხალხი შეუდგა ომით მიყენებული ჭრილობების მოშუშებას, სახალხო მეურნეობის აღდგენას და მშვიდო-

ბის მიზნად და მიზნად საბჭოთა ლიტერატურის იდეური ზრდის, სოციალისტური ესთეტიკის განვითარების მთავარ ქვაკუთხედად.

1949 წელს პარტიამ გაანადგურა ანტიპარტიული ჯგუფი თეატრალური კრიტიკის დარგში, 1950 წელს მხილებულ იქნა რაბული გამოხმომები ლიტერატურის პარტიულობის ლენინური პრინციპის ძირითადი საფუძველების წინააღმდეგ, 1952 წლის 7 აპრილს „პრავდას“ ფურცლებზე გამოქვეყნდა „სარედაქციო სტატია „დაძლივით დრამატურგიის ჩამორჩენა“, რომელსაც განსაკუთრებული მნიშვნელობა ჰქონდა არა მხოლოდ დრამატურგიაში არსებული ჩამორჩენილობის დასაძლევად, არამედ მთელი ჩვენი საბჭოთა ლიტერატურის საერთო აღმავლობისათვის.“

„უკონფლიქტობის“ თეორიამ, რომელსაც კარგა ხანს ჰქონდა გადგმული ფესვი ჩვენს სინამდვილეში, უარყოფითი გავლენა მოახდინა ლიტერატურისა და ხელოვნების სწორი გზით განვითარებაზე. კომუნისტურმა პარტიამ ერთხელ კიდევ მთელი სიმწვავეით დააყენა საბჭოთა მწერლების მიერ ცხოვრებაში ღრმად შეჭრის, ცხოვრების კონფლიქტებისა და კოლოზიების გახედულად ჩვენების ამოცანა.

საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის მიმართებაში საბჭოთა მწერლობის II საკავშირო ყრილობისადმი შეჯამებული მთელი ის წარმატებანი, რომლებიც მთავრდა კომუნისტური პარტიის ბრძნული ხელმძღვანელობით გამარჯვებული სოციალიზმის ქვეყნის მძლავრმა ლიტერატურამ პირველი ყრილობიდან განვლილი ოცი წლის მანძილზე.

კომუნისტური პარტიის მზრუნველობა საბჭოთა ლიტერატურის შემოქმედებითი აღმავლობის მძლავრი პირობაა; პარტიამ გამოზარდა და გამოაწრთო საბჭოთა ლიტერატურა ყოველგვარ უცხო გავლენებთან, ბურჟუაზიული იდეოლოგიის მახინჯ გამოვლინებებთან, მტრულ ლიტერატურულ დაჯგუფებებთან შეუპოვარ და მკაცრ ბრძოლაში. მან შეაიარაღა საბჭოთა ლიტერატურა მარქსიზმ-ლენინიზმის ყოვლისმძლე მოძღვრებით, მარქსისტულ-ლენინური ესთეტიკის სწორუბოვარა თეორიით, სოციალისტური რეალიზმის ისეთი საუკეთესო მებრძოლი პრინციპებით, როგორცაა პარტიულობა, კომუნისტური იდეურობა, ხალხურობა, ჰუმანიზმი.

აპაქი თოფურია.

სულ იმას ნატარობდა, რომ მის შვილს მუხიკა-
ლში წიხი დაჰაჯოდა, რომ მისი ბიჭის
არაჩვეულებრივი სწრაფი ჰქონოდა. პატარა კუ-
ჭრი აკანში თუ ღლინს დაიწყო, ელბი-
ლეს თაღები სიხარტლით უბრწყინავდა და
ლუგის ნეტარებით ჩასახოდა:

— მღერის, მღერის, ჩემი კუჭრი მღერის!
ენაცვალს ღედა! დიდი მომღერალი გამოვა,
დიდი მუსიკოსი!

ეკლბდეს სხვა რამეც უყვარს: უყვარს, რო-
ცა შინ უცხო ენაზე ლაპარაკობენ. ამას განსა-
კუთრებულ მნიშვნელობას ანიჭებს, კულტუ-
რული რეკლამისთვის ეს ძალიან საჭიროაო.

აი გათენდა ეკლბდეს რეკლამა.

დღე თავზე დაიწყო, ბიჭი სულ
სალაქოა. შვილი... ფორტეპიანოს კერძო
მასწავლებელთან მიდის.

ფორტეპიანოს მასწავლებელი მოხეტეული
ქალია, მარტო-მარტო ცხოვრობს და მასწავ-
ლებლობით იჩინებს თავს.

ამის შემდეგ ღედა-შვილი აქაენებული მო-
ვარდებიან შინ. აქაენებული იმით, რომ
კუჭრი ინგლისურის მასწავლებელთან უნდა
იყოს ცხრის ნახევარზე. მასწავლებელი იქვე
მასლობლად, მეთრე თუ მესამე ეზოში ცხოვ-
რობს.

ერთი საათის შემდეგ მღელღელ-მოკანტული
კუჭრი შინ ბრუნდება.

— შენც კი მომადგე... მაგარი წიხით უფ-
რო კარგად უყვებოდა, უფრო აბეჯითად სწავ-
ლობდა. ახლა, რაღაც, თითქმის დაბნეული
ბავშვი, — შენიშნა მასწავლებელმა.

— დაბნეულები ბევრია ხართ თქვენ რა
იციო ცოდნის შეფასება!

თავლები ცალკე დააკვსა, სიტყვა ცალკე
გაეკლვა ეკლბდეს და გულმოსული განზორდა
მასწავლებელს.

არა, არავინ არაფერი არ იცის!

მარტო ეკლბდეს იცის, როგორ უნდა აღ-
ზარდოს ბავშვი, როგორ უნდა გაიფრჩხნოს
კუჭრი.

თენგიზ გოგოლაძე.

ამ ლექსში ფინალური სტრიქონებით,
რომლებიც კომპოზიციურად ასრულებ-
ენ ლექსს:

„И, уже ощущая новь,
Задыхался от счастья я
И готов был кричать: „Любовь!“
Как кричат моряки: „Земля!““

ამის შემდეგ შეუძლებელია რამე
დაუმატოთ ამ ლექსს. აქ არ არის არც-
ერთი ზედმეტი სტრიქონი. ასე წერენ
მხოლოდ ტალანტები. ამ ლექსში,
მოსწრებულ თემასთან ერთად, მკითხ-
ველს ხიბლავს მისი ცხარეებისეული
ნაიათი. თემის ახლებურად გახარება

კონსტანტინე გამსახურდია

კონორე დე გალფაკი

პორტრეტი

ლაშქარტინი ასე ახასიათებს ბალზაკს:
„ხშირი, უხეში თმები, უწყვეტი
ჩამოღვარული ღწოვის თავებია და სა-
ყველოს არეში, სახის ნაკვეთი ბლა-
ვი, სქელი, გნებანი ტუჩები.“

დიდრონი და შვიდი თვალები, რო-
მელშიც ცეცხლი გაიფრჩხნება ხოლმე
ლაპარაკის დროს.

ტანზე მუდამ ელვანტური კოსტუმები
ეცვა, მჭიდროდ შემოტმისული მის
მდედურ სხეულზე.

ტანად შქელი იყო, ბეჭანიერი, ძლი-
ერი ქედი ჰქონდა, მსხვილქალიანსა
და მაგარკუნთოვანს.

მის ოღნავ ველურულ, ბოზოქარ ხმა-
შიც მკლავდებოდა მისი უზრეტი
ენარკის ენა.

მისი მსუქანი ფეხები, სიარულის
დროს ისეთ შთაბეჭდილებას სტარებ-
დნენ, რომ მათ უჭირდათ თითქმის ამ
დემკაცური სხეულის ზიდვა და ამიტო-
მაც კოჭლობდა კიდევაც ოღნავ.“

შილერი ურჩევდა მწერალს, წიგნს
დასწერო თუ არა, მღელღელ გადისკო-
ლო შენთვის უცნობი სამყაროს ოკეა-
ნებში იგი. ასე იმეცვა მწერალთა შო-
რის მრავალი. სულ სხვა ბუნებისა იყო
ბალზაკი, ისე, როგორც ფლობერი. აღ-
ბათ იმ დიდი წინააღმდეგობების მეოხე-
ბით, რომელიც გადაეღობა მას სახე-
ლისა და ავტორიტეტის მოხვეჭის გზა-
ზე, იგი გაფრთხილულ პოლემიკას ეწე-
ოდა თავის ლიტერატურული მტრების,
კრიტიკისა და პრესის წინააღმდეგ.

ასეთ პოლემიკურ თავდაცვის წერი-
ლებს თან გაჰყვებოდა ბალზაკი თავის
წიგნებს, ხან წინა — ხან ბოლო-
სიტყვის სახით. და პოლემიკაშიაც იგი
ისეთივე ტემპერამენტიანი იყო, რო-
გორც თავის რომანების წერისას.

არაინ მწერლები, რომელთაც აკენი-
დანვე უღიმით ფორტუნა, ასეთნი კლა-
სიკოსების ღარად, „ერთის დაკვრით
ადიან ხოლმე ოლიმპზე“. მათი წიგ-
ნები მოგარაყებული გარეკანების სა-
ბურველით შეიმოსებიან და უდრტ-
ვინველად განავრცობენ თვლემას იმ

ეტაჟერებზე, რომელთაც ბოლოს და
ბოლოს სასტუმრო დარბაზების დამ-
შვენების მეტი სხვა ფუნქციები არა
აქვთ.

ფორტუნა რა ბედნაა! ხშირად
მწერლის პოზიცია თავათ, ან მისი
ტემპერამენტი ანებდრება მის მოწი-
ნაღმდეგებს.

ახლისმოქმელს მაღალეულიანი წა-
დები უნდა ეცვასო, ისუბრა იმ დროის
ერთმა ჰეიანმა კაცმა. ამიტომაც ახ-
ლისმოქმელს ბურჟუაზიულ ქვეყნებ-
ში მუდამ იერიშებით ხვდებოდნენ თა-
ნამედროვენი.

ამგვარ მწერალს ღიაზე უჭირდა
სტაბილური მდგომარეობის მოხვეჭა,
რამდენადაც მას უხდებოდა ხშირად
ძველი პოსტულატების რღვევა და ახა-
ლის დადგენა და იგიც ცნობილია,
ახალ ღვინოს ახალი თიხრები ესაჭი-
როება, ახალ სიტყვას ახალი ფორმა
და ახალი ოქრომქედლური ხელი.

ამიტომაც ცდებოდნენ ხოლმე იმ
დროის კრიტიკოსები, რომელნიც ერ-
თი ან ათი ავტორის წერის მანერისა,
სახეთა კომპლექსის წარმოსახვის ტრა-
დიციებიდან გამომდინარენი მიაღგე-
ბოდნენ ხოლმე რომელიმე ახლადმო-
სულ გარსკვალს რომელიმე გენიისა
და დააწვენდნენ მას პროკრუსტისეულ
სარეცელზე.

ბიოგრაფია მწერლისა მუდამ იძლე-
ვა მისივე შემოქმედების გასაღებს,
ბალზაკის შემოქმედებაში ღიაზეც გან-
ცხადებულია ის გაბოროტება, რომე-
ლიც გამოიწვია მისთა თანამედროვეთა
უმადურობამ და სიბეცემ.

ჯერ იყო და კრიტიკოსები სრული
დუმილით უპირებდნენ ბალზაკის ღი-
დ ტალანტს ჩახრჩობას, ბოლოს თავთვე
ვედარ გაუძლეს დუმილს და ტალანტის
სროლა დაუწყეს ბალზაკის გენიას.

მოსყიდული ყვეთელი პრესის მგლბა-
ნელები, თავათ გარყვნილებსა და კო-
რუპციის ღაფში ამოხვრილნი, სიკო-
ფანტეზიით უკან მისდევდნენ ბალზა-
კის გენიის ეტლის სრბოლას და გაჰკი-
ვოდნენ: „გარყვნილი, პორნოგრაფი!“

სამაგიეროდ ეს სიკოფანტები ისე

დახატა ბალზაკმა თავის რომანებში,
საუკუნეები იცინებენ ამ უნათო კლ-
მონების გამო.

ეს გაბოროტება აღბეჭდა ბალზაკის
საკმაოდ სტილიკურ ბუნებაზე, ამიტო-
მაც იგი იძულებული იყო ხშირად და-
ერღვია მოკრძალებისა და თავმოდრე-
კილობის საგაღმებელი მიჯნები.

ერთიცაა, გადაჭარბებული თავმო-
დრეკილობა ისეთივე კოცეტობაა, რო-
გორც წრესგადასული თავმოთეობა,
მაგრამ თავმოდრეკილობა ღინჯი და
ზნეობრივად განწყენილი საზოგა-
დოების წრეშია მოსახმარი, თორემ
ისეთ უხეშოთა წრეში, როგორიც
ბალზაკს გარს ერტყა, თავდაბლობა
თავზე წამოვადობის საფრთხეს გამოიწ-
ვევდა უცილობდ; ამიტომაც ნაყლებად
ერიდებოდა ბალზაკი ბურჟუაზიული
განვითის მგლბანელებსა და კრიტიკო-
სებს, რომელთაც ფოსტის ცნებებსა-
ვით ხვდნოდა ყოველი კაცი, თუ კი
რაოდენიმე ოქროს ეკლს ჩაუჩხრია-
ლებდა მათ ჯიბეში.

აღბათ ამ ფილისტერების გასაცო-
ფებლად განაცხადა ბალზაკმა:
„ფრანგული ენა სამმა კაცმა ვიცითო
მთელ ქვეყანაზე: ვიქტორ ჰიუგო,
ტოფილ გოტიე და მე.“

ეს მისი განცხადება დღეს უკვე აღარ
ისმის არც როგორც პარადოქსი და
არც როგორც ქაღილი. პარადოქსი იყო
უცილობდ მისი მეორე განცხადება:

„სამი დიდი კაციაო ევროპაში: ვოლ-
ტერი, ფრიდრიხ დიდი და მე.“

ბალზაკის ერთ მტერს ამ პარადოქს-
მა რიგინად გახუმრების საბაბი მისცა:
კიდევ კარგი ამ სამში პირველად რომ
არ დასახელოთ თავისი თავი ბალზაკმა.

ყოველი მწერალი, რომელსაც გენიის
ბეჭედი ატყვია უბუღზე, ახალი და წი-
ნანდელზე უმაღლესი საფეხურია ამა
თუ იმ ნაციონალური ენის განვითარე-
ბის ეტაზე, სხვა მხრივ მწერლის გა-
მოჩენას და ღეაწლს არავითარი მნიშ-
ვნელობა არა აქვს.

ბეთოვემს ხომ იგივე სანოტო ნიშ-
ნებით უხდებოდა თავის კლავიატურის
წერა, როგორითაც სებასტიან ბახი

სწერდა, მაგრამ ბეთოვემს რომ იმავე
სანოტო ნიშნების ახალი კომბინაციე-
ბი არ გამოეგონებინა, მისი ადგილი
მეუფესებდოდა დაჩრებოდა მუსიკის ის-
ტორიაში.

ბალზაკი მოვარდა ფრანგულ ენაში
როგორც ახალი სტიქია, რომელმაც
გარდაქმნა, გაამდიდრა და გააღრმავა
თავისი ნაციონალური ენის გამოთქმის
საშუალებანი.

ბალზაკი უდიდესი მკოდნე იყო
ფრანგული ენისა, აქ მას მარტოდენ
თავისი ძლიერი ინტუიცია როდი შეე-
ლოდა, არამედ ის დიდი გარჯის უნა-
არი, რომელიც გენიოსობის უცილობდ ატ-
რობუტია, ამიტომაც მან შემოუშვა
ფრანგულში უკვე გახვლილი ეტაბები-
საგან ჩამორჩენილი მარაგი და ამას
ყოველივეს მიუმატა თავისი უცბარი
სიტყვექმელობის მონაპოვარი, საკუ-
თარი ნეოლოგიზმები, ამ გარემოება
მას ახალი მტერი გაუჩინა საფრანგე-
თის აყადემიურ წრეებში და როგორც
ცნობილია, ფრანგები ყველაზე დიდი
პურიტანები ენის საკითხებში მთელს
ქვეყანაზე.

ბალზაკმა მიხნად დასახა გაემუღ-
რებნა ფრანგული ენა („ანარქიზი რა-
ლანგ ფრანსუზ“) და ამას მიღწეა კო-
დევაც; დღეს სპეციალისტებს გარდა
უკვე აღარავის ახსოვს იმ მწერლები-
სა, კრიტიკოსების, ჟანთმეცნიერის აკა-
დემიკოსების სახელი, რომელნიც ენას
უუწებდნენ ფრანგული ენის დიდოს-
ტატს, სამაგიეროდ ფრანგული ენა
ბალზაკის მიერ გაამდიდრებული და
სრულქმნილი უზარმაზარი კრატერის
ღვარტაფივით გადმოიწოხა საფრანგე-
თის სახელმწიფო საზღვრებს გა-
დამო.

ამბობენ ბალზაკს თავის სამუშაო კა-
ბინეტში კორსიკელის ქანდაკება ედგა
და ნაპოლეონის ხმლის ვადას ასეთი
წარწერა ამუშვენებდა: „რაც ხმლით
ვერ გაკეთდა, იგი კალმით ასრულდა.“

და მართლაც, ვატერლოს ომიდან არ
გაუვლია ნახევარ საუკუნესაც, ბალზა-
კის გენიის დიდება და მისი აურაცხე-
ლი ტომები მოფინა მთელს იმეამინ-
ველ ევროპას.

ასე რომ ბალზაკის კალამი უფრო
მარადიული აღმოჩნდა, ვიდრე ნაპო-
ლეონის სისლთანა ხმალი.

რა თქმა უნდა, არა კმარა დიდი მწე-

სხვა ლექსებით: „მოსკვა-რე,
ხელ საღმოს“, „მე ვფურც
თელ, ძველ რვეულს ხარბად
ნე ზაფხული მიიწერა“.
ხიბლავს პოეტის გულახდილი
დესად იგი წერს: ბავშვობი
როდისაც ვფურცლავ, თი

ՅՑ ԽՈՍՏԱՆ ԵՐԵՎԱՆ

Ե ՕՐԱՆՈՒՄ ԵՐԵՎԱՆԻ ԴԱՐԱՆ

ՅՈՒՆ ԼԵՆԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

02.11.93 ՄԱՐԿԵՏ